بررسي اثرات زيست محيطي ساخت تونل انتقال آب گاوشان

رضا كياني

كارشناس ارشد زمين شناسي، شركت مهندسي مشاور مهاب قدس،طرح ملي سد و تونل گاوشان

چكيده

امروزه درايران ساخت تونل هاي بلند و مسايل زيست محيطي مرتبط با آنها با توجه به نياز جامعه ما به احداث تونل هاي بلند، از اهميت خاصي برخوردار شده است. حفاري تونل انتقال آب گاوشان به روش هاي مختلفي،با استفادة از دستگاه هاي TBM و رودهدر (ROAD HEADER) و در برخي از جبهه هاي كاري به روش انفجاري در حال انجام مي باشد. موارد زير از نظر زيست محيطي به موازات انجام حفاري، در طول مسير تونل انتقال آب گاوشان همواره مطرح بوده است:

-تغيير در سطح ايستابي آب هاي زير زميني و خشك شدن چشمه هاي مسير تونل.

-تغيير در كيفيت آبهاي سطحي و زير زميني از طريق پساب تونل

-تخريب زمين هاي كشاورزي و تعرض به بستر رودخانه ها و آبراهه ها بدليل دپوي مصالح حفاري تونل

اين مقاله با نگاهي به مسايل زيست محيطي ساخت تونل انتقال آب گاوشان، تاكيد بر اين نكته دارد كه "زمين شناسي محيط زيست" در مديريت مسايل زيست محيطي پروژه هاي بزرگ از قبيل ساخت تونل و سد و نيروگاه ، نقش مهم و تعيين كننده اي دارد.

واژه هاي كليدي: زمين شناسي زيست محيطي،تونل،آبهاي زيرزميني،گاوشان.

۱- مقدمه

يكي از مهمترين اثرات زيست محيطي حفاري تونل ها، ايجاد تغييرات چشمگير در مدل حركتي آبهاي زيرزميني مي باشد بطوريكه افت سريع سطح آب زيرزميني پس از احداث تونل ممكن است باعث خشك شدن قنات ها، چشمه ها و تغييراتي در حيات وحش و محيط زيست منطقه گردد. به عنوان مثال نزديك به بيست سال پيش وقتي تونل هاي اكتشافي زغال سنگ در معدن سراپرده، واقع در شمال شهرستان زرند كرمان حفر گرديد، چشمه ها و قنات هاي روستاهاي منطقه دره گر كه در بالادست آن قرار داشت، بتدريج خشك شد و روستائيان مجبور شدند با ترك كشاورزي بكار در معادن بپردازند يا به شهر كوچ كنند(معماريان، حسين، ۱۳۷۵).امروزه گسترش روزافزون ساخت و ساز و ضرورت اجراي پروژه هاي عمراني(نظير احداث سدها، تونل ها، نيروگاه ها و بزرگراهها) بيشتر از گذشته